

ODPIS

Sygn. akt VIII U 3315/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. sekr. sąd. Monika Sawka

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2016 r. w Poznaniu

odwołania **R. B.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 14 września 2015r. znak:(...)

w sprawie **R. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 14 lipca 2015r.

Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 887; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), po rozpoznaniu wniosku złożonego w dniu 27 lipca 2015 r., odmówił R. B. prawa do emerytury.

Uzasadniając wskazał, iż wnioskodawca udowodnił 25 lat, 4 miesiące i 14 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 7 dni okresów nieskładkowych, co łącznie stanowi 25 lat, 7 miesięcy i 21 dni. Natomiast nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż R. B. nie przedłożył stosownych dokumentów. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 14 października 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **R. B.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, stwierdzając, że się z nią nie zgadza. Odwołujący zaznaczył, że pracował w szczególnych warunkach. /vide odwołanie k. 2 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 3-5 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. B. urodził się dnia (...) Nie jest członkiem OFE.

Odwołujący legitymuje się okresem ubezpieczenia wynoszącym na dzień 31 grudnia 1998 r. 25 lat + 7 m-cy + 14 dni okresów składkowych i 0 lat + 3 m-ce + 7 dni okresów składkowych.

bezsporne

Od 25 lipca 2010 r. odwołujący pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy. Składając po raz pierwszy wniosek o rentę przedłożył m.in.:

- świadectwo pracy dotyczące zatrudnienia w Gospodarstwie (...) Ż. Zakład Usług (...) w okresie od 13 maja 1973 r. do 30 czerwca 1993 r., w którym wskazano, że pracował na stanowisku pracownika fizycznego,
- świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 1998 r. wystawione przez A. (...) S.A., w którym wskazano, iż był zatrudniony od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku pracownika fizycznego.

dowód: dokumenty w aktach rentowych

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2015 r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy R. B. na dzień 1 stycznia 1999 r. Organ rentowy uwzględnił 25 lat, 4 miesiące i 14 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 7 dni okresów nieskładkowych.

bezsporne; decyzja w aktach dot. kapitału początkowego

W dniu 27 lipca 2015 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym i to z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, powołując się na dokumentację znajdującą się w aktach ZUS.

Po analizie zgromadzonych dokumentów, decyzją z dnia 14 września 2015 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, iż odwołujący legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem ubezpieczeniowym w ilości 25 lat, 7 miesięcy i 21 dni, ale nie udokumentował on wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

bezsporne; akta emerytalne odwołującego

Odwołujący w okresie od 13 maja 1973 r. do 30 czerwca 1993 r. był zatrudniony w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa Ż. Zakład Usług (...). Początkowo odwołującemu powierzono stanowisko pracownika fizycznego w suszarni przy obsłudze workownicy i kralajnicy. Praca ta polegała na pakowaniu zmielonego suszu, który wychodził z suszarki. Był to susz zielonki stanowiący składnik pasz. Dnia 16 listopada 1975 r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko palacza w suszarni, gdzie obsługiwał piec do suszenia zielonki. Praca była w sezonie od maja do marca, tj. w trakcie kampanii. Natomiast przez okres dwóch miesięcy był przeprowadzany remont pieca. Z dniem 16 listopada 1975 r. przyznano odwołującemu także dodatek szkodliwy w wysokości 1.60 zł. Zarówno praca przy obsłudze workownicy, jak i pieca była wykonywana na hali produkcyjnej.

W 1983 r. odwołującego przeniesiono do zakładu w M. stanowiącego część PGR Ż., do pracy przy mieszaniu paszy. Polegało to na zasypywaniu dodatków np. witamin, leków, stymulatorów do mieszalnika. Tak przygotowana mieszanka była przekazywana na produkcję, gdzie była mieszana ze zbożem i składnikami paszowymi. Ponadto raz lub dwa razy w tygodniu odwołujący pracował przy rozładunku dodatków paszowych np. mączki kostnej i koncentratów paszowych, kukurydzy i zbóż. Załadunek gotowych produktów odbywał się wieczorem.

W Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa Ź. Zakład Usług (...) byli zatrudnieni także J. K. i K. K..

J. K. był zatrudniony od 16 stycznia 1973 r. do 31 sierpnia 1992 r. W dniu 4 września 2003 r. pracodawca wystawił J. K. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazano, iż w okresie od 16 stycznia 1973 r. do 31 sierpnia 1992 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę robotnika magazynowego surowców paszowych na stanowisku pracownika magazynowego wymienionym w wykazie A dział X poz. 10 pkt 5 stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W oparciu o powyższe świadectwo, decyzją z dnia 9 lipca 2009 r. organ rentowy przyznał J. K. emeryturę od 1 kwietnia 2009 r. przy obniżonym wieku emerytalnym.

K. K. był zatrudniony od 26 czerwca 1972 r. do 30 czerwca 1993 r. na stanowisku traktorzysty. Wyrokiem z dnia 23 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu przyznał świadkowi emeryturę przy obniżonym wieku emerytalnym począwszy od dnia 20 lutego 2015 r. (sygn.. akt VIII U 752/15)

dowód: dokumenty w aktach osobowych odwołującego (k. 23); zeznania świadków: J. K. (k. 29), K. K. (k. 29); zeznania odwołującego (k. 36), akta emerytalne świadków (k. 32)

Natomiast w okresie od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. odwołujący był zatrudniony w A. (...)” S.A. Oddział w M.. Pracując w w/w zakładzie (...) zajmował się również mieszaniem paszy, tj. zasypywaniem dodatków np. witamin, leków, stymulatorów do mieszalnika.

dowód: zeznania odwołującego (k. 36)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa Ź. Zakład Usług (...) znajdujące się w aktach sprawy. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu zatem na dokumentach tych oparto ustalenia faktyczne.

Sąd uznał za spójne i konsekwentne **zeznania świadków** J. K. i K. K.. Świadczyli potwierdzili fakt pracy odwołującego przy obsłudze workownicy, a także pieca w suszarni i przy mieszaniu pasz oraz załadunku i wyładunku zbóż, komponentów paszowych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 13 maja 1973 r. do 30 czerwca 1993 r., z tytułu zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa Ź. Zakład Usług (...). Świadczyli potwierdzili, iż odwołujący pracował przy wytwarzaniu paszy, a także załadunku i wyładunku zbóż i komponentów paszowych, pomimo, że w angażach miał wpisane jako stanowisko pracy pracownik fizyczny lub pracownik fizyczny suszarni. Ponadto zapamiętali go jak wykonywał prace związane z obsługą workownicy oraz wyładunku zboża i komponentów paszowych. Świadczyli wskazali także, iż odwołujący w tym czasie nie miał dłuższych przerw w pracy oraz swoje obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków. W sposób przekonujący i rzeczowy odwołujący wyjaśnił na czym polegała jego praca przy obsłudze workownicy i pieca w suszarni, a także przy mieszaniu paszy.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy odwołujący może domagać się przyznania emerytury w wieku obniżonym z to z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
  - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
  - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne było to, iż:

1. odwołujący w dniu 14 lipca 2015 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada ponad 25 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. nie przystąpił do OFE.

Sporne było to, czy odwołujący legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych – organ rentowy nie uznał bowiem okresu zatrudnienia w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa Ż. Zakład Usług (...) od 13 maja 1973 r. do 30 czerwca 1993 r.

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej jest rozporządzenie z dnia 07.02.1983 r. wraz z załącznikiem.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r., Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód

z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07; z 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z 4 października 2007 r., I UK 111/07; z 19 września 2007 r., III UK 38/07; z 14 września 2007 r., III UK 27/07).

Na podstawie zgromadzonych dokumentów, w szczególności akt osobowych odwołującego oraz na podstawie zeznań świadków i odwołującego Sąd ustalił, że odwołujący pracując na stanowisku pracownika suszarni w okresie – nieprzerwanie – od 13 maja 1973 r. do 15 listopada 1975 r., co najmniej od końca 1983 r. do 30 czerwca 1993 r. oraz od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych określoną w Dziale X W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, pod poz. 10 Prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r.

Uszczegółowienie w/w wykazu stanowi Zarządzenie Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. (...) z 1988 r., Nr 2, poz. 4), w którym w P. paszowym i utylizacyjnym w dziale X pod pozycją 10 Prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty wskazano m.in. stanowiska pracy:

1. mieszkankowy śruty i komponentów paszowych,
2. dozowacz surowców na mieszanki paszowe,
3. robotnik za i wyładunkowy zbóż, komponentów paszowych i paszy gotowej,
4. robotnik magazynowy i magazynier surowców paszowych i pasz.

Wątpliwe natomiast byłoby uwzględnienie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od 16 listopada 1975 r. do 1983 r., albowiem odwołujący był wówczas zatrudniony przy obsłudze pieca w suszarni, a stanowisko to nie zostało wymienione w Zarządzeniu Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powyższe oznacza zatem to, iż odwołujący spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy:

- od 13 maja 1973 r. do 15 listopada 1976 r. (3 lata + 6 m-cy + 2 dni)
- co najmniej od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1993 r. (9 lat + 6 m-cy)

- od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. (5 lat + 6 m-cy)

łącznie – 18 lat, 6 m-cy, 2 dni.

Przy ustaleniu, że odwołujący wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych orzeczono jak wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznano mu prawo do wcześniejszej emerytury od 14 lipca 2015 r., tj. od dnia ukończenia 60 lat.

/-/ Maciej Nawrocki